

Ideella Sveriges idépolitiska plattform

Inledning

Ideella Sveriges ändamål är ”att främja förutsättningarna för ideellt engagemang inom den idéburna sektorn och skapa möjlighet för människor att engagera sig ideellt”. Ideella Sveriges Idépolitiska plattform uttrycker de grundläggande värderingar som Ideella Sveriges verksamhet vilar på. Den idépolitiska plattformens ämnesområden *Ett öppet civilt utrymme för en levande demokrati, Förutsättningar för starka idéburna organisationer* samt *Ett hållbart och inkluderande engagemang* tar avstamp i och bygger vidare på Ideella Sveriges ändamål.

Utifrån plattformen formuleras i sin tur Ideella Sveriges policys och övriga styrdokument. Dessa dokument utgör ramverket för Ideella Sveriges verksamhet som formuleras i en flerårig verksamhetsstrategi samt årliga verksamhetsplaner.

Den Idépolitiska plattformen blir på det sättet en bas för styrelse och kansli för att styra och leda Ideella Sverige i vardagen. Den ger också möjlighet för medlemmar, potentiella medlemsorganisationer och andra intressenter att förstå vad Ideella Sverige har för grundvärden.

Utgångspunkter för Ideella Sveriges idépolitiska plattform

För att förstå vår omvärld och formulera våra värderingar utgår Ideella Sverige från tre analysnivåer: demokratins systemnivå, den idéburna organiseringens förutsättningar och människors faktiska möjligheter att engagera sig. Tillsammans beskriver dessa nivåer hur demokrati skapas, bärs och fördjupas i praktiken.

1. Systemnivån – ett öppet civilt utrymme för en levande demokrati

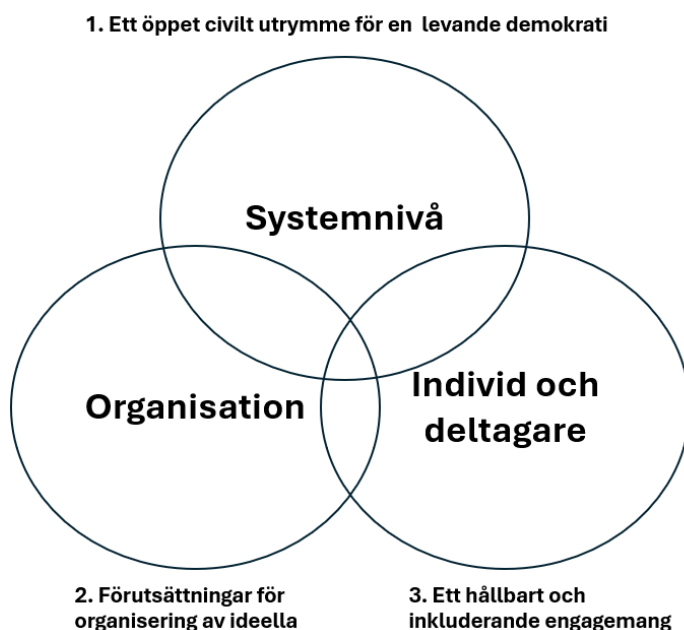
Systemnivån berör hur lagar, politiska beslut och samhällsutveckling påverkar möjligheten för människor att organisera sig fritt, uttrycka sig och agera som självständiga aktörer. Denna nivå handlar om demokratins infrastruktur: rättigheter, friheter och utrymmet för ett starkt civilsamhälle.

2. Organisationsnivån – förutsättningar för organisering av ideella

Den idéburna sektorns kapacitet formas av styrning, resurser, relationer och sektorns egen logik. Här ryms frågor om hur organisationer kan bära engagemang, utveckla idéer, ta ansvar och vara långsiktigt hållbara. Det är organisationernas styrka som avgör om engagemanget får kraft och genomslag.

3. Individ- och deltagarnivån – ett hållbart och inkluderande engagemang

Demokrati blir verklig först när människor kan delta på lika villkor. Här analyseras hur samhällsutveckling, maktstrukturer och organisatoriska praktiker påverkar människors möjligheter att engagera sig, bli representerade och skapa mening och gemenskap. Den idépolitiska plattformen sammanfattar de grundläggande värderingar som Ideella Sveriges medlemsorganisationer är överens om ska prägla vår syn på samhälle, organisering och människors delaktighet i demokratin.

1. Ett öppet civilt utrymme för en levande demokrati

Ideella Sveriges ändamål är "är att främja förutsättningarna för ideellt engagemang inom den idéburna sektorn och skapa möjlighet för människor att engagera sig ideellt". Ideella Sveriges Idépolitiska plattform uttrycker de grundläggande värderingar som Ideella Sveriges verksamhet vilar på. Den idépolitiska plattformens ämnesområden Ett öppet civilt utrymme för en levande demokrati, Förutsättningar för starka idéburna organisationer samt Ett hållbart och inkluderande engagemang tar avstamp i och bygger vidare på Ideella Sveriges ändamål.

1.1. Föreningsfriheten är en grundläggande mänsklig rättighet

Rätten att organisera sig är grundläggande och en förutsättning för ett fritt civilsamhälle som del av ett demokratiskt samhälle. Denna rättighet ska inte inskränkas. Rasistiska, diskriminerande och kränkande handlingar ska däremot aldrig accepteras. Ideella Sverige samverkar aldrig med rasistiska organisationer.

1.2. Samhället är större än staten

Människors organisering är en grundläggande del av samhället. Organisering kan ha många syften; att finna en gemenskap, att skapa och stärka sin identitet, verka för samhällsförändring, stödja och stärka individer och grupperns rättigheter i vår omvärld och så vidare. Samhället skapas av människor och vi har alla ansvar att bidra till den samhällsutveckling vi vill se, var och en efter förmåga.

1.3. Att bevara och utveckla det civila utrymmet och de demokratiska grundvalarna i Sverige är av högsta prioritet

Demokrati, tillit och solidaritet är inte självklara värden. De byggs upp av generationer. Fria och starka idéburna organisationer spelar här en avgörande roll. Ett demokratiskt samhälle fungerar alltså inte utan ett starkt civilsamhälle där oberoende organisationer kan ifrågasätta, stödja och utveckla olika frågor. Möjligheten att fritt uttrycka sig, att organisera sig och att få sina rättigheter

tillgodosedda är därför nära kopplade till förekomsten av ett tydligt civilt utrymme.

1.4. Tanke- och åsiktsfriheten är en fundamental rättighet som inte kan inskränkas

Rätten att fritt hysa och uttrycka en åsikt är en grundläggande mänsklig rättighet. Åsiktsfriheten är och bör vara obegränsad, medan yttrandefriheten måste utövas inom vissa begränsningar och under särskilt ansvar. Juridiska begränsningar finns för vilka åsikter som inte får uttryckas, exempelvis förtal eller hets mot folkgrupp.

2. Förutsättningar för organisering av ideella

Organisering av ideella är en central del av hur civilsamhället bär upp människors engagemang och gör det möjligt att omsätta idéer i handling. Det här avsnittet tydliggör de principer som formar organisationernas roller, rättigheter och betydelse i samhällsstrukturen.

2.1. Ideellt engagemang är en grundkomponent inom svenska idéburna organisationer

Ideellt engagemang har ett egenvärde både för individ, organisation och samhälle. Det är människorna som samlas kring idén, som medlemmar eller ideellt aktiva, som utgör organisationens kapital - det sociala kapitalet. Av den anledningen kan ideellt engagemang aldrig ersätta det betalda arbetet.

2.2. Idéburen organisering och ideellt engagemang är till godo för hela samhället

Vi människor mår bra av att engagera oss, och samhället mår bra av ideellt engagemang. Engagemang skapar delaktighet, sammanhang och gemenskap. Ideellt engagemang bygger tillit, vilket är den viktigaste grundvalen i en fungerande demokrati. Att därtill vara ideellt engagerad i en medlemsorganisation skapar möjlighet att delta i vår största demokratiskola.

2.3. Organisering av frivilliga bör i första hand ske inom idéburna organisationer

Idéburna organisationer besitter stor kunskap och erfarenhet om organisering av frivilliga. Därtill finns som frivillig möjligheter att vara delaktig i den idéutveckling som idéburna organisationer drivs av, på ett sätt som inte är möjlig i offentlig eller privat verksamhet som drivs av andra logiker än det idéburna.

2.4. Inget om oss utan oss – principen om representation

Att arbeta utifrån perspektivet empowerment är starkt förknippat med tanken om representation och övertygelsen att varje individ äger sin erfarenhet och kunskap om ens egen situation. Utsatta grupper har historiskt inte varit representerade i beslutsfattande organ. Detta har lett till brist på inflytande i beslut som utformat dessa människors livsvillkor. Det är därför viktigt att de som påverkas av beslut ska kunna vara delaktiga i utformningen av besluten.

2.5. Demokratin stärks och fördjupas genom samarbeten och partnerskap

Vårt samhälle stärks och utvecklas genom partnerskap och samarbete mellan samhällets sektorer, inom civilsamhället och över nationsgränser. Med våra olika uppdrag och erfarenheter kan kunskap byggas, mobiliseras och utbytas vilket är till gagn för hela vårt samhälle. Syftet med samverkan bör vara ökad livskvalitet och stärkt demokratisk delaktighet.

3. Ett hållbart och inkluderande engagemang

Engagemanget bärs av individer, och deras möjligheter att delta avgör vilka röster som faktiskt hörs i civilsamhället. Det här avsnittet samlar de principer som slår fast att engagemanget måste vara

tillgängligt, spegla samhällets mångfald och bygga på medvetenhet om makt och villkor för att kunna bli hållbart och inkluderande.

3.1. Att göra en maktanalys gällande förhållanden i svensk demokrati är viktigt

Individens och gruppernas möjligheter att utöva sina demokratiska rättigheter avgörs utifrån vem man är, var man kommer ifrån, vilket nätverk och vilka resurser man har och så vidare. Denna maktanalys är utgångspunkt i utvecklingen av Ideella Sveriges verksamhet.

3.2. Det ideella engagemanget ska spegla hela samhället

Ett samhälle stärks när människor med olika bakgrund, erfarenheter och perspektiv deltar och bidrar. Fler personer, oavsett ålder, ursprung, livssituation, funktionsvariation, kön eller trosuppfattning, ska känna sig välkomna och representerade i det ideella engagemanget. När de ideellt engagerade speglar samhällets mångfald blir också engagemanget rikare, mer inkluderande och mer relevant.

3.3. Tillgängligheten för att kunna engagera sig i idéburna organisationer ska stärkas

Alla ska ha lika rättigheter och möjligheter att fullt ut delta i samhällsutvecklingen, oberoende av funktion eller andra förutsättningar. Det finns många olika typer av hinder för deltagande i idéburna organisationers verksamhet; fysiska – som trappor eller akustik, mentala – som vilket språk som används samt sociala – som ovilja att släppa in nya engagerade. Därtill finns ofta en klassdimension i det frivilliga arbetet där människor med god utbildning och stark koppling till arbetsmarknaden dominerar. Tillgängligheten till det ideella engagemanget ska öka.

3.4. Separatistisk organisering är motiverad

Alla människor ska kunna finna gemenskaper som passar dem. Genom separatistisk organisering kan individer och grupper skapa egna problemformuleringar och lägga grunden för att sprida sina egna berättelser. Separatismen måste dock alltid balanseras mot idealet om öppenhet.